

Preek Jesaja 41: 8-20 HSV

Broeders en zusters, gemeente van onze Here Jezus,

Soms heb je van die bijbelteksten die je zo kunnen aanspreken. Soms kom je ze tegen op een ansichtkaart, of een beetje moderner, iemand plaatst zo'n bijbeltekst op Facebook. Je kunt je door het ontvangen van zo'n tekst heel bemoedigd voelen.

Helaas is het soms ook zo dat goedbedoelde bijbelteksten helemaal niet goed landen bij de ontvanger. Het kan te vroom....te makkelijk overkomen....als je in moeilijke omstandigheden verkeert. Fijngevoeligheid is altijd van belang.

Zo'n bemoedigende tekst vind ik nou ook dat 10^e vs. van Jesaja 41: 10:

Wees niet bevreesd, want Ik ben met u, wees niet verschrikt, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met Mijn rechterhand, die gerechtigheid werkt.

Prachtige woorden...bemoedigende woorden. Ik dacht, die tekst ga ik aan de gemeente meegeven. Er zijn heel wat mensen in de gemeente die met moeite, verdriet en rouw te maken hebben. En dan zoek je naar woorden van houvast. Maar als u mij een beetje kent, dan weet u ook wel dat ik er niet van houd om teksten zo maar, op het gevoel, zonder naar de achtergrond te kijken, gebruik. Tsjja en dan ontkom je er toch niet aan om eerst even het bijbelboek in te duiken.....

De profeten van het Oude Testament zijn niet makkelijk te begrijpen. Vaak worden er woorden gesproken in beeldende taal, en die woorden worden uitgesproken tegen een bepaalde groep en ook in een bepaalde tijd. Als we over het hoofd zien tegen wie en wanneer de woorden gesproken worden, dan kunnen we de betreffende bijbeltekst maar zo uit z'n verband trekken. En daarmee doen we dan ook vaak geen recht aan de betekenis. Dus om een profeet te begrijpen is het van belang dat we eerst weten wanneer de profeet ongeveer leefde en tot wie hij zijn boodschap richt.

Dat geldt dus ook voor Jesaja. Jesaja leefde als profeet in het zogenaamde twee-stammenrijk. Na het koningschap van koning Salomo is het volk van God opgesplitst in een twee-stammenrijk en een tien-stammenrijk. De twee-stammen werden geregeerd door het huis van David. De twee stammen worden meestal Juda genoemd, de tien stammen Israel of Efraïm. Soms wordt echter de naam Israel ook gebruikt voor alle nakomelingen van Abraham, Izaäk en Jakob, dus de twee – en de

tien-stammen samen.

Jesaja is dus profeet in Juda, het twee-stammenrijk. Hij leefde in de tijd dat het volk van de Assyriërs dreigend rondging. Ongeveer in het jaar 750 voor Christus. De tien-stammen zijn uiteindelijk ook door deze Assyriërs in ballingschap gevoerd, de twee-stammen woonden echter nog in hun eigen land. En Jesaja dus ook. Maar de dreiging van die Assyriërs werd wel heel sterk ervaren.

Dat is de tijd van Jesaja. Een zeer onrustige tijd met grote politieke spanningen. De Boodschap die Jesaja mocht doorgeven van de Here God is heel gevarieerd. Soms sprak hij oordelen uit over de volkeren rondom Israel. Het ene moment noemt hij Assyrië, dat moordend rondgaat, een roede van Gods toorn. Het andere moment zegt hij Assur echter het oordeel aan. (Jesaja 10) Daar leren we in ieder geval uit dat, al is Assyrië een instrument in Gods hand om zijn straffen uit te voeren, Assyrië wel zelf verantwoordelijk blijft voor z'n eigen gedrag. God vlakt nooit de verantwoordelijkheid voor eigen keuzes uit.

Maar ook de Boodschap die Gods volk te horen krijgt is nogal wisselend. De tien stammen – door Jesaja Efraïm genoemd – wordt het oordeel van God aangezegd. En ook de twee stammen, die op dit moment nog in het land wonen, zullen te maken krijgen met ballingschap. Deze ballingschap zal Jesaja zelf niet meemaken, laat staan dat hij iets van het herstel en de terugkeer zal meemaken. Maar Jesaja mag het al wel aankondigen. En vaak zien we bij Jesaja dat beloften van redding verder reiken dan de gebeurtenissen van zijn tijd. Jesaja mag zelfs de komst van de Messias verkondigen. *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven....aan de uitbreiding van zijn heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David (9:5,6)*. Bekende woorden die vaak rondom Kerst gelezen worden. Maar zelfs toen in de Kerstnacht kwamen die woorden van Jesaja niet volledig tot vervulling. Want het Kind is wel geboren, maar Zijn heerschappij van vrede op de troon van Jeruzalem zal pas in de toekomst gaan plaatsvinden. Ook zijn de woorden van Jesaja 53 heel bekend, waarin we de kruisdood van de Here Jezus herkennen: *om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem (53:5)*.

Dat is het moeilijke bij de profeet Jesaja. Jesaja leefde in ongeveer 750 voor Christus. Hij voorspelde de wegvoering van de tweestammen die in 586 voor Christus zou gaan plaatsvinden, dus 164 jaar later. Hij voorspelde de aankondiging

van de terugkeer door Kores van Gods volk ongeveer 70 jaar later. Hij voorspelde de geboorte van de Messias rond het begin van de jaartelling, Hij voorspelde de kruisdood van de Here Jezus zo'n 30 jaar later. Maar God heeft hem ook het herstel van Israel in de eindtijd laten zien. Woorden die nog altijd op vervulling wachten. Zo zie je dus dat de boodschap van Jesaja een heel groot deel van de heilsgeschiedenis bestrijkt.

We zijn dus een beetje begonnen met het grote plaatje. Een helicopterview van het bijbelboek Jesaja. Nu gaan we inzoomen op het 41^e hoofdstuk.

Jesaja richt zich in vs. 8 op de nakomelingen van Abraham. Dat is het hele volk Israel, waarvan de 10 stammen in de Assyrische ballingschap verkeren en de twee stammen ooit weggevoerd zullen worden door Babel. Er is op dat moment dus niet veel over van Gods volk. Geen wonder dat Jesaja in vs. 14 het volk aanspreekt als 'wormpje Jakob'. Een klein miezerig volkje, een wormpje, dat dreigt onder de voet gelopen te worden door de stampende voeten van de zwaarbewapende volken van rondom. Maar in de tekst gaat Jesaja dat kleine miezerige volkje bemoedigen. Dus hoe mooi die tekst ook is: *wees niet bevreesd, Ik ben met U.....* We moeten wel beseffen dat deze tekst in de eerste plaats door God wordt uitgesproken tegen zijn verdrukke volk Israel, de nakomelingen van Abraham. Het is niet terecht als we de bestraffingen voor Israel laten staan en de bemoedigen en beloften zonder meer op onszelf toepassen.

Het is prachtig om te lezen hoe God dit volkje bemoedigt. *Ik heb jullie verkozen, ik heb jullie gegrepen van de einden der aarde, ik heb jullie geroepen uit haar uithoeken.....Ik heb jullie niet verworpen.*

God is ooit begonnen met Abraham te roepen uit Ur. God heeft Abraham en zijn volk verkozen. Als de bijbel over verkiezing praat dan is dat altijd als een troost. Om aan te geven dat God het initiatief nam tot onze redding. God begon met een oude man en een oude vrouw, een kinderloos echtpaar. Dat is het begin geweest. Naar de mens gesproken niet bijzonder.

Eeuwen later heeft God de nakomelingen van Abraham, Izaäk en Jakob uit Egypte bevrijd. Ook toen...niet echt bijzonder. Een miezerig slavenvolk.

En ook nu, nu Jesaja deze vertroostende woorden spreekt zijn de omstandigheden alles behalve rooskleurig. Wormpje Jakob, wat stelt het voor. 10 Stammen

weggevoerd naar Assyrië en de 2 stammen zullen nog weggevoerd worden naar Babel. Maar al zijn je omstandigheden zo allerbelabbertst, je moet niet denken dat God jullie verworpen heeft. Ondanks jullie ontrouw, ondanks het feit dat God niet anders kan dan het volk straffen met een ballingschap, jullie blijven voor altijd zijn volk! Al hebben jullie het idee dat God zich niet meer om je bekommert. Er komt herstel! Jullie tegenstanders hebben niet het laatste woord. Zij zullen worden als niets. Volstrekt niets! Maar voor jullie Israel belooft God herstel. Alles wat ogenschijnlijk helemaal niets meer voorstelt zal ik herstellen. Jullie land zal in glorie schitteren voor Mijn aangezicht. Op de kale hoogten ontspringen rivieren, de woestijn wordt tot een waterpoel, in de wildernis laat God bomen groeien, wat in de ogen van mensen onmogelijk is, zal God doen voor zijn volk. Wat in geen mensenhart is opgekomen is voor de Heer echt niet te wonderlijk!

Jesaja heeft van dit herstel zelf helemaal niets meegemaakt. Eigenlijk heeft nog niemand het volledig meegemaakt. De twee stammen zijn na Jesaja weggevoerd en later ook weer teruggekeerd. Maar later heeft het volk eeuwen lang in de diaspora – de verstrooiing – geleefd. In onze tijd mogen we nu meemaken dat Gods volk weer in het land leeft. En we zien ook iets gebeuren van herstel. Er zijn plaatsen waar de woestijn letterlijk bloeit. Maar nog altijd zien we uit naar de terugkeer van de weggeraakte 10 stammen. Nog altijd zien we uit naar het moment dat er vrede zal zijn in Jeruzalem. Die woorden van Jesaja over herstel voor Gods volk wachten nog altijd op een definitieve vervulling. Maar reken erop dat God zijn woord wel zal houden. God is onnoemelijk trouw en Hij laat nooit los wat zijn hand begon!

Dat is de achtergrond van die tekst *Wees niet bevreesd, want ik ben met U...* In de allereerste plaats zijn ze gezegd tegen Israel, een klein en veracht volkje, niet meer dan een wormpje, maar toch zo bijzonder, omdat ze Gods eigendom zijn.

Maar mogen wij elkaar dan niet bemoedigen met deze tekst? Natuurlijk mag dat wel. Want deze tekst laat iets zien van wie God is. Het toont ons Gods hart. Het laat zien dat God trouw is aan Zijn woord en beloften en dat zelfs een braakliggend land, dat ogenschijnlijk helemaal niets meer voorstelt, weer kan bloeien als een roos. En dat een volk, dat zo goed als te gronde is gericht, zelfs door onnoemelijk lijden heen bewaard is gebleven.

De tekst laat ons met andere ogen kijken naar onze omstandigheden. De tekst tilt ons als het ware boven onze omstandigheden uit en wil ons een breder perspectief

bieden. Zie je het, wat ogenschijnlijk helemaal niets meer lijkt voor te stellen kan in Gods ogen nog altijd kostbaar zijn. Wat menselijkerwijs geknakt en gebroken is, kan de God van hemel en aarde weer recht buigen. En daarmee zijn lang niet al onze waarom-vragen beantwoord, dat weet ik wel, maar wij overzien ook niet alles.

Toen Abrahams vrouw maar niet zwanger werd, begreep Abraham ook niets van Gods beloften, maar wij weten nu, terugkijkend, dat God zijn woord heeft gehouden. Abraham kreeg een zoon en werd tot een groot volk.

Toen Jozef in de gevangenis in Egypte zat, zal hij ook niets begrepen hebben van de mooie dromen die God hem had gegeven, zijn ouders en broers zullen voor hem neerbuigen, wat is daar nu van zichtbaar als je in de gevangenis zit, maar wij weten nu dat God deze droom heeft laten uitkomen. Jozef werd onderkoning in Egypte en zijn ouders en broers hebben voor hem gebogen. Gods beloften zijn 'ja en amen'.

En zo als Jozef gevangen zat, zonder enig vooruitzicht, kunnen wij, broeders en zusters, ook het gevoel hebben gevangen te zitten. Gevangen in onze leefomstandigheden. Omstandigheden die ervoor zorgen dat je het helemaal niet meer ziet zitten.

- Je kunt je opgesloten voelen in je eenzaamheid. De muren komen op je af. Mensen die je liefhad zijn weggevallen. Het lijkt wel of de hele wereld aan jou voorbij leeft in een razend tempo. En jij slijt je dagen achter de geraniums.

- Maar je kunt je ook opgesloten voelen in je huwelijk. Wat had je het allemaal anders voorgesteld. Het begon allemaal zo mooi...maar nu, wat is er van overgebleven. Hoe weinig is er nog zichtbaar van hoe het vroeger was. Je cijfert je weg, je blijft voor je kinderen bij elkaar, maar is dit het dan?

- Je kunt je gevangen voelen in een gevoel van zinloosheid. Je baan geeft je geen voldoening, of je hebt misschien zelfs helemaal geen baan meer. De dagen, weken, maanden gaan voorbij, maar alle dagen zijn hetzelfde. Je loopt je vrouw voor de voeten, want zij moet er ook aan wennen dat je thuis zit. Je voelt je overbodig.

- Je kunt je ook gevangen voelen in je zieke lichaam. Je wil nog zo graag van alles doen, maar je lichaam kan niet meer meekomen. Of nog erger, je moet meemaken dat je lichaam het langzaam begeeft. In al die schrijnende situaties kan die waarom-vraag je als het ware aanvliegen. Waarom? Waarom ben ik alleen? Waarom liep mijn huwelijk zo? Waarom heb ik geen baan? Waarom moest ik ziek worden? Waarom...

Geliefde broeders en zusters, als u hier nu iets van herkent, dan wil ik u graag op onze tekst wijzen.

Wees niet bevreesd, want Ik ben met u, wees niet verschrikt, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met Mijn rechterhand, die gerechtigheid werkt.

Diezelfde God die Israel hier heeft willen leren boven de omstandigheden uit te kijken, wil ons dat ook leren. God veranderde niet à la minute de omstandigheden van Zijn volk. Israel ging in ballingschap, het zou jaren duren, maar ook daar laat God zijn volk niet los. Ik heb je verkozen, al ben je een wormpje, Ik heb je niet verworpen.

God verandert niet de omstandigheden maar Hij geeft Zichzelf. Ik sterk je, Ik help je, Ik ondersteun je. Ik help je er dwars doorheen. Ik ga met je mee. Vertrouw me maar dat Ik al mijn beloften waarmaak. Ook al zie er nu nog helemaal niks van. Ook al ga je gebukt onder de gebrokenheid van dit leven. Er komen andere tijden, geloof het maar!

Gods volk Israel gaat geen makkelijke weg door de wereldgeschiedenis. Als er ooit een volk is dat te lijden heeft gehad dan Israel wel. Maar we mogen geloven dat God ook Zijn volk zal recht doen. De Messias zal komen. Hij zal Zijn plaats innemen op de troon van David. Jesaja vertroost Gods volk aan het eind van zijn boek:

Zoals iemands moeder hem troost, zo zal Ik u troosten; ja in Jeruzalem zult u getroost worden! U zult het zien, uw hart zal vrolijk zijn, en uw gebeente zal groeien als het jonge gras (66:13).

Het zal in de oren van Israel tèn wonderlijk hebben geklonken. Uw hart zal vrolijk zijn. Zolang het volk naar de omstandigheden bleef kijken was er niets vrolijks te beleven. Maar Jesaja mag namens God beloften van herstel en troost uitspreken. Hef je hoofd omhoog, want de Koning komt (Opw. 288).

Woorden die ons ook mogen bemoedigen. Want ook wij, als gelovigen in de Here Jezus mogen leven met grote beloften. Ook voor ons geldt dat onze omstandigheden niet het laatste woord hebben. God gaat alle dingen nieuw maken. Ook ons hart zal vrolijk zijn. Er komt een nieuwe wereld. Een wereld zonder ziekte, een wereld zonder eenzaamheid, een wereld zonder zinloosheid. God zal de hele schepping in overstemming met zijn grote plan brengen. En Hij zal ècht alle tranen van onze ogen wissen. En er is wat afgehuild door Gods kinderen. Die toekomst heeft de Here

Jezus voor ons veilig gesteld toen Hij het uitriep op die kale heuvel net buiten Jeruzalem: Het is volbracht! Alles is betaald. Hij heeft alles, onze zonden, onze pijn, onze eenzaamheid, onze ziekte meegenomen naar het kruis. Hij heeft er mee afgerekend. Zodat wij mogen delen in Zijn heerlijke toekomst.

Broeders, zusters, ik hoop dat ik met de woorden van Jesaja jullie iets heb mogen helpen om verder te kijken dan je moeilijke levensomstandigheden. Niet, door het verdriet af te zwakken en te doen alsof onze omstandigheden er niet in kunnen hakken. Dat kunnen ze namelijk wel...dat weet ik. Maar ik hoop dat het je lukt om verder te kijken. Er boven uit. En als je dat nou moeilijk vindt, hè...en dat mooie toekomstbeeld is door de tranen van dit moment te veel vertroebeld, omdat de golven van verdriet als het ware over je heenslaan, weet dan dat het 13e vers ook voor jou geldt:

Ik ben de HERE jouw God, die jouw rechterhand vastgrijpt... Hij houdt je vast, ook als je het allemaal niet meer overziet. Zelfs als het je nu niet lukt er boven uit te kijken. Hij laat jou nooit los!

Zo is God voor Zijn volk Israel, zo wil Hij voor ons zijn. Zo wil Hij ook voor jou persoonlijk zijn. Gisteren en heden dezelfde, tot in alle eeuwigheid.

En daaromwees niet bevreesd want Hij is met ons. Wat er ook gebeurt!

AMEN